

موفقیت یا عدم موفقیت تحصیلی: یک مطالعه کیفی

- * مهتاب چنگایی
- ** حسین سلیمی بجزستانی
- *** کیومرث فرح‌بخش
- **** آسیه شریعتمدار

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی پیشایندهای موفقیت و عدم موفقیت تحصیلی بر اساس تجارب زیسته دانشجویان موفق و مشروط با روش پژوهش کیفی پدیدارشناسی انجام شد. مشارکت‌کنندگان در پژوهش شامل ۱۲ دانشجو با وضعیت تحصیلی مشروط و ۸ دانشجو با معدل تحصیلی بالای ۱۷ بود که به صورت هدفمند انتخاب شدند و اطلاعات آنان از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته جمع‌آوری گردید. مصاحبه‌های ضبط‌شده به صورت مکتوب درآمده و با روش کلایزی تجزیه و تحلیل گردید. از مصاحبه‌های دانشجویان موفق مضامین عوامل فردی و عوامل اجتماعی و از مصاحبه‌های دانشجویان مشروط مضامین عوامل فردی، مشکلات آموزش، تأثیر انگیزشی منفی همسالان و مشکلات خانواده به دست آمد. هم‌چنین در مقایسه گروه‌ها ۱۰ زیرمضمون مشترک شامل عملکرد تحصیلی قبلی، هدفمندی، علاقه به رشته تحصیلی، مهارت‌های مطالعه، تلاش، امیدواری، مکان کنترل، سازگاری با شرایط، تأثیر انگیزشی دوستان و شرایط خانواده از تحلیل‌ها انتزاع شد که می‌تواند در برنامه‌های مشاوره تحصیلی مورد توجه مشاوران قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: پدیدارشناسی توصیفی، تجارب زیسته، مشروطی تحصیلی، موفقیت تحصیلی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته مشاوره در دانشگاه علامه طباطبائی است.

* دانشجوی دکتری رشته مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی

** دانشیار گروه مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول) h.salimi.b@gmail.com

*** دانشیار گروه مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی

**** استادیار گروه مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۲/۱۶

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۵/۱۸

مقدمه

یکی از اهداف نظام آموزش عالی در دانشگاه‌ها موفقیت تحصیلی^۱ دانشجویان است. موفقیت تحصیلی از زوایای مختلف مورد توجه قرار گرفته و ارائه تعریف دقیق و جامعی از آن که دربرگیرنده همه ابعاد و زوایا باشد، کاری بسیار مشکل است. در بسیاری از متون موفقیت تحصیلی با مفاهیمی همچون پیشرفت تحصیلی^۲ و عملکرد تحصیلی^۳ یکسان در نظر گرفته شده و نمرات درسی و معدل به عنوان مشهورترین ابزار سنجش آن مطرح شده است (بونس و هاتکینسون^۴، ۱۹۹۳؛ چوی^۵، ۲۰۰۵؛ دفریتاس^۶، ۲۰۱۲؛ تین تو و پاسر^۷، ۲۰۰۶ نقل از یورک، گیسون و رنکین^۸، ۲۰۱۵). آستین^۹ (۱۹۹۹) موفقیت تحصیلی را پیشرفت هوشمندانه در آموزش کلاسی تعریف کرده است که از طریق نمرات و رتبه‌های کلاسی نشان داده می‌شود. علاوه بر معدل، ملاک‌های دیگری به عنوان نشانه‌های موفقیت تحصیلی معرفی شده‌اند. آرتینو^{۱۰} (۲۰۰۹) موفقیت تحصیلی را شامل سه جزء پیشرفت، رضایت و تداوم انگیزش می‌داند. یورگ و همکاران (۲۰۱۵) در مدل خود، موفقیت تحصیلی را مفهومی چندبعدی و شامل ابعاد اصلی دستاورد تحصیلی، فراگیری مهارت‌ها و شایستگی‌ها، دستیابی به اهداف یادگیری، رضایت، پایداری و موفقیت شغلی دانسته‌اند. باوجود چندبعدی بودن مفهوم موفقیت تحصیلی، برای مقاصد پژوهشی که نتایج عینی و محسوس تحصیلی مدنظر است، دستاوردهای تحصیلی که یکی از ابعاد موفقیت تحصیلی است و از طریق نمره و معدل ارزیابی می‌شود، ملاک عمل قرار گرفته است. در پژوهش حاضر معدل بالای ۱۷ به عنوان یک نمود عینی از موفقیت تحصیلی و مشروطی تحصیلی به عنوان یکی از نمودهای عینی عدم موفقیت تحصیلی در انتخاب دانشجویان مدنظر قرار گرفته است.

مروری بر ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد اصطلاح مشروطی در دهه‌های پیش، بدون تعریف رسمی وارد حوزه پژوهش شده است. نخستین بار اسکارف^{۱۱} در سال ۱۹۵۷ این اصطلاح را بدون ارائه تعریف مشخص در پژوهش تجربی بکار برد. همچنین، اسمیت و

1. academic success
2. academic achievement
3. academic performance
4. Bunce, & Hutchinson
5. Choi, N.
6. DeFreitas, S. C.

7. Tinto, V. & Pusser
8. York, T. Gibson, Ch. & Rankin, S.
9. Astin, A. W.
10. Artino, A.
11. Scarf, R. C.

ویتر باتوم^۱ (۱۹۷۰) نیز بدون آنکه تعریف روشنی از این اصطلاح ارائه دهند، در مقاله خود برای اشاره به دانشجویی که نمره عملکرد تحصیلی وی پایین تر از سطح تعیین شده توسط مؤسسه آموزشی بوده و به او فرصتی داده می‌شد که نمرات خود را افزایش دهد وگرنه از موسسه اخراج می‌شد، از اصطلاح دانشجوی مشروط استفاده کردند (آرسند^۲، ۲۰۱۳). در آیین‌نامه‌های آموزشی دانشگاه‌ها این اصطلاح کم‌وبیش با همین تعریف آمده است. اگرچه این اصطلاح، از تعریف بسنده‌ای برخوردار نیست ولی کم‌وبیش بیانگر وضعیتی است که به دانشجو هشدار می‌دهد عملکرد تحصیلی‌اش از حدنصاب تعریف شده در آیین‌نامه آموزشی دوره تحصیلی و دانشگاهی که تحصیل می‌کند، پایین‌تر است و با ایجاد محدودیت‌هایی از جمله تعداد دروس انتخابی به وی فرصت داده می‌شود معدل تحصیلی خود را ارتقاء دهد.

تردیدی نیست که مهم‌ترین نشانگر بازده آموزش در یک نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان است. در دانشگاه‌های کشور ما شواهد پژوهشی مبنی بر تعداد قابل‌توجه دانشجویان مشروط حاکی از کاستی‌هایی در تحقق چنین هدفی است که پیامدهای آن می‌تواند نظام آموزش عالی را با چالش جدی مواجه کند. آمار حدود ۱۲ درصدی مشروطی در دانشگاه‌های علوم پزشکی (فتی، آذری، برادران و اطلسی، ۱۳۹۲)، آمار نزدیک به ۲۰ درصدی مشروط شدن در مقطع کارشناسی دانشگاه‌ها (کوهی نصرآبادی و نوابی پور، ۱۳۹۰) نمونه‌ای از این شواهد است. مروری بر متون پژوهشی نشان می‌دهد در ارتباط با علل مشروط شدن دانشجویان، پژوهش‌های متعددی انجام شده است که در اغلب آن‌ها مشروطی به‌عنوان یکی از نمودهای افت^۳ و یا شکست تحصیلی^۴ موردبررسی قرار گرفته است. بنابراین، مطالعه جامع موضوع، مستلزم مرور متون حوزه افت تحصیلی که مشروطی هم یکی از نمودهای عینی آن است، است. در پژوهشی فرا تحلیلی افصلی، افصلی و دلاور (۱۳۹۲) نشان دادند عوامل آموزشی، اقتصادی-اجتماعی، فردی، خانوادگی و جنسیت به ترتیب بیشترین تأثیر را برافت تحصیلی دانشجویان داشته‌اند. ارث، گراسپو و میگز-آلویز^۵ (۲۰۱۵) در پژوهش خود به شش عامل روانی-آموزشی، خانوادگی، تحولی، اقتصادی، سازمانی و اجتماعی در افت تحصیلی دانشجویان

1. Smith, C. P. & Winterbottom, M. T.

2. Arcand, I.

3. drop-out

4. scholar failure

5. Arc, M.E., Crespo.B & Míguez Álvarez C.

دانشگاه گالیسیا در اسپانیا اشاره می‌کنند. هم‌چنین در پژوهش رومن^۱ (۲۰۱۳) علل اصلی شکست تحصیلی، عوامل درونی (شخصی)، عوامل بیرونی (وضعیت خانواده، فشار اجتماعی، فشار اقتصادی) دشواری رشته‌های درسی، مشکلات تدریس معلمان و مشکلات اقتصادی ذکر شده است. مورارو^۲ (۲۰۱۴) در پژوهش خود علل شکست تحصیلی را به ترتیب شامل مشکلات خانوادگی، مشکلات انطباق با محیط آموزشی، مشکلات انگیزشی، مشکلات روابط تحصیلی، شرایط نامناسب آموزشی، تأثیرات منفی محیط، اعتیاد، فقر و ضعف راهنمایی‌های تحصیلی و حرفه‌ای بیان می‌کند.

این یافته‌ها به جای خود ارزشمند است و می‌تواند در برنامه‌های پیشگیرانه مورد استفاده قرار گیرد، اما دستیابی به راهکارهایی برای مداخله در پدیده عدم موفقیت تحصیلی مستلزم درک عمیق‌تری از این پدیده است. موفقیت یا عدم موفقیت تحصیلی همچون سایر پدیده‌های انسانی تجربه‌ای عمیق است که پی بردن به جوانب مکتوم و عوامل زمینه‌ای آن مستلزم بررسی آن از زاویه دید کسانی است که آن را تجربه کرده و درگیر آن هستند. به نظر می‌رسد تعدادی از دانشجویان ورودی با درک انتظارات اجتماعی و آموزشی تحصیلات دانشگاهی و تفاوت آن با دوره‌های قبلی، موفق به سازگاری با شرایط و انطباق با انتظارات جدید می‌شوند و تعدادی هم قادر به این سازگاری نبوده و درگیر شکست تحصیلی و پیامدهای آن می‌گردند. باید دید چنین دانشجویانی در فرایند تحصیل چه شرایط روانی-اجتماعی را تجربه می‌کنند که باعث تسهیل و یا مانع از انطباق آن‌ها با الزامات تحصیل دانشگاهی می‌شود؛ بنابراین، پژوهش حاضر درصدد است با بررسی تجارب زیسته تحصیلی دانشجویان موفق (معدل بالای ۱۷) و ناموفق (مشروط) به شناسایی عوامل مؤثر بر وضعیت تحصیلی آن‌ها پرداخته و با مقایسه این عوامل به تبیین این پدیده کمک کند.

روش

این پژوهش با روش کیفی پدیدارشناسی^۳ تجربی یا توصیفی انجام شد. جامعه مورد مطالعه شامل دانشجویان شاغل به تحصیل مقطع کارشناسی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ دانشگاه لرستان که در نیمسال دوم ۹۴-۹۵ برای اولین یا چندمین بار مشروط شده بودند و دانشجویان شاغل به تحصیل مقطع کارشناسی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ دانشگاه لرستان

1. Roman, M. D.

2. Moraru, M.

3. phenomenological inquiry

که در نیمسال دوم ۹۵-۹۴ معدل بالای ۱۷ کسب کرده بودند، بود که از بین آنها کسانی که مایل به مشارکت در پژوهش بودند، به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و به طور انفرادی مصاحبه به عمل آمد و این فرایند تا اشیاع داده‌ها ادامه یافت.

به منظور دستیابی عمیق‌تر و درک تجارب زیسته دانشجویان موفق و مشروط، از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. ابتدا با مرور ادبیات پژوهش سؤالات مصاحبه در قالب فرم راهنمای مصاحبه نیمه ساختاری به صورت باز و بر اساس اهداف پژوهش تنظیم گردید. سپس به صورت مقدماتی با ۲ نفر از دانشجویان مصاحبه شد و با توجه به نظرات و بازخورد آنان در مورد سؤالات اصلاحات لازم به عمل آمد و برای اطمینان از جامع و مانع بودن سؤالات، کفایت آنها به تأیید اساتید محترم رسید.

بعد از تدوین راهنمای مصاحبه و تهیه لیست مشارکت‌کنندگان، با آنها هماهنگی شده و فرم رضایت آگاهانه برای مشارکت در پژوهش و ضبط مکالمات تکمیل گردید. سپس مصاحبه به صورت انفرادی و با عبارت کلی «از تجارب تحصیل بگو» شروع و با سؤالات اکتشافی «این مطلب یعنی چه؟» و «لطفاً بیشتر توضیح بده» برای کشف اطلاعات عمیق‌تر ادامه یافت. همچنین جهت ثبت اشارات غیرکلامی از قبیل گریه، خنده و... از یادداشت‌های میدانی استفاده شد. اطلاعات ضبط‌شده و یادداشت‌ها طی مراحل تحلیل کلایزی^۱ (محمدپور، ۱۳۸۹) تحلیل شد.

برای اطمینان از روایی پژوهش و افزایش دقت و مقبولیت یافته‌ها، بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان^۲، بازبینی توسط همکاران^۳ و جستجوی شواهد مغایر^۴ و برای افزایش قابلیت انتقال داده‌های پژوهش با دعوت از مشارکت‌کنندگانی از هر دو جنس، رشته‌های مختلف و دفعات مشروطی، لحاظ شد.

یافته‌ها

سؤال: دانشجویان موفق و دانشجویان ناموفق وضعیت تحصیلی خود را چگونه توصیف می‌کنند؟ برای پاسخ به این سؤال از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته دانشجویان معدل بالای ۱۷ با محوریت تجارب تحصیلی دوران پیش از دانشگاه، تجارب دوران دانشگاه، عوامل موفقیت و برنامه‌های آینده مورد مصاحبه قرار گرفتند. همچنین دانشجویان مشروط نیز با محوریت تجارب تحصیلی پیش از دانشگاه، تجارب دوران دانشگاه، عوامل

1. Colaizzi

2. member checking

3. peer checking

4. disconfirming evidence

مشروطی و راهکارهای جبران مورد مصاحبه قرار گرفتند که از تحلیل مصاحبه‌های آنان تعداد زیادی کد به دست آمد که پس از کنار هم قرار گرفتن و تلفیق بر اساس مشترکات و حذف موارد تکراری، مضامین به شرح جداول شماره ۱ و ۲ به دست آمد.

جدول ۱. مضامین انتزاع شده از مصاحبه با دانشجویان موفق

حیطه	مضمون	زیرمضمون	نمونه‌ای از عبارات مهم
		تجارب قبل	نمرات و معدل خوب/ قبولی در آزمون ورودی مدارس خاص/ کسب مقام در المپیادها/ قبولی سال اول در کنکور/ ...
		مهارت مطالعه	پیش‌خوانی/ مدیریت زمان/ هدفمندی در مطالعه/ مطالعه درست دروس دانشگاهی/ یادداشت‌برداری/ تهیه منابع و تکمیل به‌موقع جزوات/...
		علاقه و رضایت	نگرش مثبت به تحصیلات دانشگاهی/ علاقه‌مندی به رشته تحصیلی/ قصد ادامه تحصیل در رشته/ احساس غرور از تحصیل در دانشگاه/...
		هدفمندی	پیدا کردن کار خوب/ انتخاب آگاهانه رشته موردعلاقه و کاربردی/ برنامه‌ریزی برای ادامه تحصیل/ درس خواندن برای خدمت به جامعه/...
پیشایندهای موفقیت	عوامل فردی	تلاش و سرسختی	مرور روزانه مطالب/ پیگیری مطالب تا درک کامل آن/ با تمام قدرت تلاش کردن در شرایط سخت/ پافشاری در انجام تکالیف/...
		امیدواری	توکل و امیدواری/ خوش‌بینی/ امید به یاری خدا/ صبر داشتن/ دعا و عبادت/...
		سازگاری کارآمد با شرایط	احساس توانایی و مهارت کنار آمدن با مشکلات پایدار/ مقابله مبتنی بر حل مسئله/ واقع‌بینی و جایگزینی هدف/ عدم تمرکز بر کمبود امکانات/...
		انگیزه پیشرفت	تبدیل موقعیت چالشی به فرصت یادگیری/ رقابتی دانستن فضای دانشگاه/ الگوگیری از افراد موفق/ تمایل به تکالیف چالش‌انگیز/...
		مکان کنترل درونی	تمرکز بر نقش خود در حل مسئله/ ایمان و باور به توانایی خود/ تعیین‌کننده دانستن طرز فکر و اراده خود در موفقیت/...

حیطه	مضمون	زیرمضمون	نمونه‌ای از عبارات مهم
		حمایت خانواده	ایجاد امید و دلگرمی / اهمیت دادن به تحصیل بچه‌ها / حمایت و انگیزه دادن برای ادامه تحصیل / تأمین امکانات / پیگیری مشکلات درسی دانشجو / ...
	عوامل اجتماعی	حمایت دوستان	اهل درس بودن دوستان و رقابت درسی / دوستان حمایتگر / تجارب مثبت دوستان / ...
		حمایت اساتید	روابط خوب با اساتید / بهره‌گیری از راهنمایی و تشویق اساتید / تأثیرپذیری مثبت سخت‌گیری معلمان / ایجاد اعتماد و دلگرمی توسط معلمان / ...

جدول ۱ نمایان شدن مضامین عوامل فردی و عوامل اجتماعی از مصاحبه‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۲. مضامین انتزاع شده از مصاحبه با دانشجویان مشروط

حیطه اصلی	مضمون	زیرمضمون	نمونه‌ای از عبارات مهم
		تجارب ناموفق	حضور کم و نامنظم در کلاس‌ها / ضعف پایه و اطلاعات قبلی در رشته / معدل پایین و وضعیت ضعیف یا متوسط درسی در دوره‌های پیش از دانشگاه / ...
		بی‌مهارتی	مطالعه دروس دانشگاهی به سبک دروس دبیرستان / مطالعه بدون هدف / نداشتن برنامه مطالعه / فشرده درس خواندن و فراموشی مطالب / ...
پیشایندهای مشروطی تحصیلی	عوامل فردی	فقدان اطلاعات	عدم آگاهی از واحدهای درسی / عدم آشنایی با محیط دانشگاه / عدم آگاهی از مشروطی و عواقب آن / بی‌اطلاعی از انتظارات اساتید / ...
		فقدان علاقه	عدم علاقه به رشته و تحصیلات دانشگاهی / اتلاف وقت دانستن تحصیل دانشگاهی / ...
		بی‌هدفی	بلا تکلیفی / عدم برنامه‌ریزی برای انجام کارها / اولویت‌بندی قائل نبودن برای فعالیت‌ها / ...
	تعلل ورزی		درس نخواندن در طول‌ترم / مشارکت نکردن در فعالیت‌های درسی و غیردرسی دانشگاه / دست‌کم گرفتن درس‌ها / ...

حیطه اصلی	مضمون	زیرمضمون	نمونه‌ای از عبارات مهم
		ضعف حل مسئله	غصه خوردن و کاری نکردن در مواجهه با مشکل / سخت گرفتن مشکلات / ترسیدن شدید از مشکلات / انکار مشکل / تداوم مشکلات /...
		عدم سازگاری	راحت نبودن با دانشجویان و به‌خصوص جنس مخالف / انعطاف‌ناپذیری / راحت نبودن با فرهنگ متفاوت / مشکل سازگاری در خوابگاه / عدم مشارکت در بحث‌ها /...
		سبک اسناد	مقصر دانستن دیگران در مشروطی / سختگیر دانستن اساتید / جستجوی انگیزه از عوامل بیرونی (اساتید، خانواده، دوستان) /...
		نامیدی	قید درس را زدن / تصمیم به انصراف / احساس عدم توانایی برای ادامه دوره / تصمیم به گرفتن مدرک پایین‌تر / پیگیری نکردن مشکلات درسی /...
		روش‌های تدریس	عدم معرفی به‌موقع منابع درسی / کلاس‌های پشت سرهم و خسته‌کننده / کسل‌کننده بودن کلاس‌ها / عدم رضایت از تدریس اساتید /...
پیشایندهای مشروطی تحصیلی	مشکلات آموزش	شیوه‌های ارزشیابی	نگرفتن امتحان میان‌ترم / تأکید اساتید بر حفظ کردن مطالب / ابهام در سؤالات امتحان / نامشخص بودن انتظارات استاد /...
		مشکلات تعامل استاد	ایجاد نامیدی / پایین آوردن انگیزه دانشجو / سختگیری و بداخلاقی بعضی اساتید / درک نکردن دانشجو / عدم راهنمایی و مشورت ندادن /...
انگیزش منفی همسالان	مشکلات دوستان	مشکلات دوستان	درس نخواندن / تلف کردن وقت / پرت کردن حواس دانشجو / بی‌علاقه و فاقد انگیزه مطالعه / دوستان با وضعیت درسی ضعیف /...
		مشکلات همکلاسی‌ها	ممانعت از درس خواندن دانشجو در خوابگاه / داشتن مشکلات تحصیلی مشابه / اهل درس نبودن هم‌اتاقی‌ها و مسخره کردن دانشجو هنگام مطالعه /...
مشکلات خانواده	مشکلات حمایت	عدم حمایت	عدم نظارت و پیگیری / آفتاب نامیدی / عدم راهنمایی / اجبار دانشجو به انتخاب رشته خاص / تحت فشار قرار دادن به خاطر شغل / مقایسه و سرکوفت زدن /...
	مشکلات	مشکلات	بی‌سوادی / مشکلات مالی / آشفته‌گی خانواده (فوت، طلاق، اختلافات والدین) /...

حیطه اصلی	مضمون	زیرمضمون	نمونه‌ای از عبارات مهم
		خاص	
		خانواده	

طبق جدول ۲ مضامین عوامل فردی، مشکلات آموزش، تأثیر انگیزشی منفی همسالان و مشکلات خانواده از مصاحبه‌ها انتزاع شده است. مقایسه جداول ۱ و ۲ نشان می‌دهد تعدادی از مضامین و زیرمضمون‌ها به صورت مشترک اما با جهت‌گیری متفاوت در هر دو گروه ظهور یافته است. این زیرمضمون‌ها در جدول ۳ خلاصه شده است.

جدول ۳. مقایسه زیرمضمون‌های نمایان شده در تحلیل مصاحبه‌ها

زیرمضمون نمایان شده در دانشجویان موفق	زیرمضمون نمایان شده در دانشجویان مشروط
تجارب تحصیلی موفق قبلی	تجارب تحصیلی ناموفق پیشین
هدفمندی و تعیین اهداف سطح بالا	روشن نبودن اهداف
علاقه‌مندی به رشته تحصیلی	بی‌علاقگی به رشته تحصیلی
مهارت‌های مطالعه کارآمد	ضعف مهارت‌های مطالعه
تلاش و سرسختی	تعطل در انجام فعالیت‌های درسی
توکل و امیدواری	ناامیدی
مکان کنترل درونی	سبک اسناد غیر انطباقی
سازگاری کارآمد با شرایط	ناتوانی در سازگاری با شرایط
برخورداری از حمایت و نظارت خانواده	عدم ترغیب و پیگیری خانواده
برخورداری از حمایت دوستان	اثر انگیزشی منفی همسالان

بر اساس جدول ۳ در تحلیل مصاحبه هر دو گروه، مضامین عوامل فردی، عوامل خانوادگی و اثر انگیزشی همسالان به صورت مشترک ظهور یافته است.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های این مطالعه، در هر دو گروه از دانشجویان پایه و عملکرد درسی قبل از دانشگاه از عوامل مرتبط با وضعیت تحصیلی فعلی توصیف شده که در دانشجویان مشروط، به صورت وضعیت درسی متوسط و ضعیف در دوره‌های تحصیلی پیش از

دانشگاه به‌ویژه افت در دوره دبیرستان و عدم رضایت آن‌ها از عملکرد تحصیلی خود در این دوران مورد اشاره قرار گرفته درحالی‌که دانشجویان موفق از عملکرد تحصیلی خود در آن دوران، تجارب موفقیت‌آمیزی بیان کرده‌اند. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های (عنبری، کوهستانی و رضایی، ۱۳۸۸؛ هاشمی و همتی، ۱۳۸۷ و آستین، ۱۹۹۹) هماهنگی دارد. تأثیر انگیزشی اطلاعات و تجارب تحصیلی قبلی در یادگیری مباحث تازه‌تر و احساس شایستگی یا عدم شایستگی و به تبع افزایش یا کاهش انگیزه دانشجویان در چارچوب تئوری خودتعیین‌گری (دسی و رایان، ۲۰۱۲) قابل تبیین است. بر اساس این تئوری ارضای نیاز به شایستگی که یکی از نیازهای بنیادین روان‌شناختی در انسان است، می‌تواند موجب برانگیختن علاقه دانشجویان نسبت به تکلیف یادگیری شود. دانشجویانی که بر اساس تجارب قبلی، خود را در تکلیفی شایسته می‌دانند، به احتمال بیشتری برای تکرار فعالیت در آن تکلیف اهمیت قائل هستند و تلاش و جدیت بیشتری برای انجام آن از خود نشان می‌دهند.

هم‌چنین دانشجویان مشروط فاقد مهارت‌های مناسب مطالعه دروس دانشگاهی بوده و با همان روش‌های دوران دبیرستان به مطالعه می‌پرداختند. درحالی‌که دانشجویان موفق هم از نظر روش مطالعه و هم برنامه‌ریزی مطالعه در طول‌ترم کاملاً متفاوت با دانشجویان مشروط عمل می‌کردند. این یافته با یافته‌های (خان، احمد و کوثر، ۲۰۱۳)؛ (رنزولی، ۲۰۱۵)؛ (بالدوف، ۲۰۰۹) و (حق‌دوست، انصاری و چنگیز، ۱۳۹۲) هماهنگ است. علاقه و انگیزه تحصیلی یکی دیگر از زیرمضمون‌های به دست آمده است. انگیزش‌ها و جهت‌گیری‌های تحصیلی در پژوهش‌های متعددی به‌عنوان عامل مرتبط با موفقیت تحصیلی (مؤمنی مهموئی و پاکدامن، ۱۳۹۲؛ لطفی عظیمی و ابراهیمی قوام، ۱۳۹۴؛ خدیوی و وکیلی مفاخری، ۱۳۹۰؛ مولا، ۲۰۱۰، کوتزی، ۲۰۱۱ نقل از عرفانی، ۱۳۹۶) و کمبود و نقصان آن به‌عنوان عامل مرتبط با افت و مشروطی تحصیلی (مورارو، ۲۰۱۴) مورد تأکید قرار گرفته است که یافته‌های پژوهش حاضر نیز با آن‌ها، همسو است.

در پژوهش حاضر درحالی‌که دانشجویان مشروط از نوعی بلا تکلیفی و بی‌هدفی صحبت می‌کردند، دانشجویان موفق با اطمینان از اهداف آینده خود حرف می‌زدند. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش عطای، راپورت، گالمز، سیراگلو و کلیک^۵ (۲۰۱۷)؛ مورارو

1. Deci, E. L. & Ryan, R. M

2. Khan, Y. A., Ahamad, Z., & Kousar, S.

3. Renzulli, S. J.

4. Balduf, M.

5. Atay, S, Ruppert, JJ Gülmez, N,

Çırakoğlu, B, Kılıç, H.

(۲۰۱۴) و بالدوف (۲۰۰۹) هماهنگ است. رابطه هدفمندی و وضعیت تحصیلی، در چارچوب انگیزه پیشرفت قابل تبیین است. انگیزه پیشرفت یا انگیزش موفقیت را میل یا اشتیاق برای شرکت و کسب موفقیت در فعالیت‌هایی دانسته‌اند که موفقیت در آنها به کوشش و توانایی شخصی وابسته است. هدف‌گذاری در سطح بهینه، موجب تمرکز قوای فکری، ایجاد انگیزه و هماهنگی فعالیت‌ها می‌شود و می‌تواند با جهت دادن به فعالیت‌ها و تسهیل فرایند یادگیری فرد را در آموختن یاری کند.

یکی دیگر از زیرمضمون‌ها، تعلق‌ورزی دانشجویان مشروط و تلاش و سخت‌کوشی دانشجویان موفق است. پیامد منفی تعلق‌ورزی در محیط‌های آموزشی و تحصیلی، در گستره‌ای از عملکرد تحصیلی پایین (حسین و سلطان^۱، ۲۰۱۰؛ میچینو، برونوت، بوهک، جوهرل و دلاول^۲، ۲۰۱۱)، نمرات پایین‌تر و شرکت غیرفعال در کلاس‌ها و بحث‌ها (میچینو و همکاران، ۲۰۱۱)، رضایت پایین از عملکرد و شکست تحصیلی (کاگان، شاکیر، ایلهان و کاندمیر^۳، ۲۰۱۰) در دانشجویان تعلق‌ورز گزارش شده است. تفاوت در سطح هدفمندی، انگیزش تحصیلی و برخورداری از مهارت‌های تحصیلی همچون مدیریت زمان و تکلیف در دو گروه می‌تواند از پیشایندهای تعلق‌ورزی یا سخت‌کوشی آنان در انجام فعالیت‌های تحصیلی باشد.

براساس توصیف دانشجویان از تجارب تحصیلی خود، درحالی‌که دانشجویان مشروط قادر به سازگاری کارآمد و مؤثر با شرایط دانشگاه نبوده‌اند، دانشجویان موفق با ورود به دانشگاه خود را با شرایط جدید انطباق داده و با انعطاف‌پذیری شرایط ایجادشده را پذیرفته بودند و با تسلط بر موقعیت خود، موفقیت‌های تحصیلی لازم را کسب کردند. این یافته با یافته‌هایی که مشکلات انطباق با محیط آموزشی (کوهی نصرآبادی، نوابی پور، گنجی و صفوی، ۱۳۹۲)؛ (رنزلی، ۲۰۱۵)؛ (مورارو، ۲۰۱۴)؛ (تین تو^۴، ۲۰۱۲)؛ (اسپالمایر، لاو، مک‌گیل، الیوت و پریس^۵، ۲۰۱۲) به نقل عطای و همکاران، ۲۰۱۷) را از عوامل شکست تحصیلی دانشجویان گزارش کرده‌اند، هماهنگ است. می‌توان گفت ورود به دانشگاه یک رویداد مهم است و بر اساس زمینه‌های روان‌شناختی فرد و ویژگی‌های محیطی، واکنش‌های متفاوتی را به دنبال دارد. چنین رویدادی موجب می‌شود فرد در

1. Hussain, I., & Sultan, S.
2. Michinov, N., Brunot, S., Bohec, O. L., Juhel, J., & Delaval, M.
3. Kagan, M., Cakir, O., Ilhan, T. & Kandemir, M.

4. Tinto, V.
5. Aspelmeier, J. E., Love, M. M., McGill, L. A., Elliott, A. N., & Pierce, T. W.

فرایند جدایی-انطباق با محیط جدید، سازگاری در ارتباطات اجتماعی و رویارویی با مشکلات را تجربه کند. به‌زعم (کنی، ۱۹۹۰ نقل از فتی و همکاران، ۱۳۹۲) موفقیت یا عدم موفقیت تحصیلی به شیوه‌های خاص پاسخ‌دهی فرد نسبت به تغییر ایجادشده در شرایط زندگی فرد به‌عنوان دانشجو بر اساس زمینه‌های روان‌شناختی وی بستگی دارد. سازگاری با موقعیت، مستلزم بهره‌مندی از مهارت‌هایی همچون مهارت حل مسئله است و یافته‌های این پژوهش حاکی از ضعف مهارت حل مسئله در دانشجویان مشروط برای مواجهه با مشکلات و ازجمله مشکلات تحصیلی و دانشگاهی بود.

یکی دیگر از زیرمضمون‌ها، ناامیدی در دانشجویان مشروط و امیدواری و توکل در دانشجویان موفق بود. این یافته با یافته پژوهش‌های (کیافر و همکاران، ۱۳۹۳؛ میکائیلی و همکاران، ۱۳۹۳ نقل از قدم‌پور، رادمهر و یوسف‌وند، ۱۳۹۵) همسو است. همان‌طور که اسنایدر^۱ (۲۰۰۲) امید را یک پیشگویی‌کننده معتبر برای موفقیت‌های علمی و فرایندی از تفکر راجع به هدف فرد همراه با اشتیاق برای حرکت به سمت هدف و نیز راه‌های رسیدن به آن هدف می‌داند، ناامیدی نیز می‌تواند با کاهش اشتیاق فرد برای یافتن راه‌حل‌ها و تلاش برای رسیدن به هدف بر عملکرد تحصیلی اثرات منفی به‌جای گذارد.

زیرمضمون بعدی سبک اسناد است. دانشجویان مشروطی عملکرد ضعیف تحصیلی خود را به عواملی همچون سختگیری اساتید، سختی دروس، مشکلات خانواده، خوابگاه و... که عوامل بیرونی و غیرقابل کنترل‌اند، نسبت داده‌اند. در مقابل دانشجویان موفق بر نقش و تلاش خودشان در موفقیت تأکید دارند. این یافته با نتیجه پژوهش (اسپلمایر و همکاران، ۲۰۱۲ نقل از عطای و همکاران، ۲۰۱۷) همخوانی دارد. بنا به نظریه اسناد (واینز، ۱۹۸۵ نقل از کلی^۲، ۱۹۹۶) چگونگی ادراک و تفسیر فرد از علت‌های موفقیت و شکست یکی از عوامل تعیین‌کننده‌ی انگیزش محسوب می‌گردد و بسته به نوع اسناد افراد، انتظارات متفاوتی در آن‌ها شکل می‌گیرد که می‌تواند بر عملکرد آن‌ها تأثیر بگذارد. فقدان اطلاعات دانشگاهی از زیرمضمون‌هایی است که فقط در تحلیل مصاحبه دانشجویان مشروط ظهور یافته است. محیط دانشگاه، مهارت‌های مدیریت زمان و مطالعه، نحوه ارزشیابی و سطح انتظار اساتید، مهارت‌های تعامل با اساتید ازجمله مواردی است که دانشجویان اظهار داشته‌اند، نسبت به آن‌ها اطلاعات کافی نداشته‌اند. این یافته با نتایج پژوهش (کوهی نصرآبادی و همکاران، ۱۳۹۲) و (مورارو، ۲۰۱۴) هماهنگ

1. Snyder. C.R.

2. Kelley, K. N.

است. دانشجویان ورودی به اطلاعاتی در مورد رشته انتخابی، دروس و چارت آموزشی، سیستم آموزش و آیین نامه‌ها، قوانین و دستورالعمل‌های آموزشی، رفاهی، ... دانشگاه نیاز دارند تا از بروز مشکلات ناشی از عدم آشنایی با ویژگی‌های محیط تحصیلی پیشگیری به عمل آید. مشروط شدن درصد زیادی از دانشجویان در ترم‌های اول و دوم (کوهی نصرآبادی و نوابی پور، ۱۳۹۰؛ خزائی، رضایی و خزایی، ۱۳۸۶؛ رومن، ۲۰۱۳؛ استینبریکنر و استینبریکنر، ۲۰۱۴) نیز در ارتباط با فقدان اطلاعات دانشگاهی قابل ذکر است.

از تحلیل مصاحبه دانشجویان مشروط زیرمضمون عدم حمایت و پیگیری خانواده و از تحلیل مصاحبه دانشجویان موفق ترغیب و حمایت خانواده، انتزاع شده است. این یافته با نتایج مطالعات (تمنایی فر، نیازی و امینی، ۱۳۸۶)؛ (خزایی و همکاران، ۱۳۸۶)، (افضلی و همکاران، ۱۳۹۲)؛ (ارث و همکاران، ۲۰۱۵)، (حق دوست و همکاران، ۱۳۹۴)، همسو است. امروزه درگیری و مشارکت والدین در امور تحصیلی فرزندان یکی از حقایق قابل بحث است. اگرچه ضرورت مشارکت والدین در امور تحصیلی فرزندان در سنین کودکی و نوجوانی و مقاطع پیش دانشگاهی محسوس تر است، ولی پژوهش‌هایی که بین شرایط خانواده و وضعیت تحصیلی دانشجویان رابطه‌هایی یافته‌اند (مورارو، ۲۰۱۴، حق دوست و همکاران، ۱۳۹۴، افضلی و همکاران، ۱۳۹۲، ارث و همکاران، ۲۰۱۵) خود شواهدی برای اهمیت نقش خانواده در عملکرد تحصیلی حتی برای جوانان دانشگاهی است.

در تحلیل مصاحبه دانشجویان مشروط مضمون مشکلات آموزش با سه زیرمضمون کیفیت نامطلوب روش‌های تدریس اساتید، روش‌های نامناسب ارزشیابی و تعامل ضعیف استاد-دانشجو ظهور یافته است. بر اساس پژوهش‌ها، نامناسب بودن عوامل درونی و بیرونی نظام آموزشی از قبیل عوامل آموزشی (افضلی و همکاران، ۱۳۹۲؛ ارث و همکاران، ۲۰۱۵)، مشکلات روابط تحصیلی و شرایط نامناسب آموزشی و ضعف راهنمایی‌های تحصیلی و حرفه‌ای (مورارو، ۲۰۱۴)، دشواری رشته‌های درسی، مشکلات تدریس معلمان (رومن، ۲۰۱۳)، ضعف مشارکت در محیط یادگیری (کوهی نصرآبادی و همکاران، ۱۳۹۲)، فضا و تجهیزات نامناسب (تمنایی فر و همکاران، ۱۳۸۶)، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های نظام آموزشی (ارث و همکاران، ۲۰۱۵) از عوامل آموزشی مرتبط با شکست تحصیلی و مشروط شدن دانشجویان است. در تبیین این موضوع، می‌توان از الگوی انسجام تحصیلی و اجتماعی تین تو (۱۹۹۳) کمک گرفت. در کلاس درس استاد

با به‌کارگیری تکنیک‌هایی از جمله تهیه محتوای آموزشی مفید، تسلط بر موضوع درس، روشنی بیان، استفاده از روش‌های آموزشی متنوع و متناسب تدریس و ارزشیابی، تعامل مثبت با دانشجویان و راهنمایی و مشاوره آنان در امور آموزشی وضعیتی را به وجود می‌آورد که با ایجاد محیط یادگیری مشارکتی، احتمال رضایت دانشجو از فضای دانشگاهی و به تبع انگیزه تلاش برای یادگیری و فعالیت‌های درسی را بالا می‌برد. در جمع‌بندی می‌توان گفت اگرچه زیرمضمون‌های انتزاع شده در این مطالعه، به‌طور معمول درهم تنیده هستند و بین آن‌ها همپوشانی به چشم می‌خورد، اما به‌طور کلی در سه محور اصلی یعنی عوامل فردی، عوامل خانوادگی و مشکلات آموزشی با یافته‌های پژوهش‌های پیشین هماهنگ هستند که توجه به آن‌ها را به‌عنوان پیشایندهای وضعیت تحصیلی ضروری می‌کند.

منابع

- افضلی، م.، افضلی، ا.، و دلاور، ع. (۱۳۹۳). فرا تحلیلی بر پایان‌نامه‌های انجام‌شده در حوزه افت تحصیلی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۵ (۱۷)، ۲۳-۴۴.
- تمنایی فر، م.، نیازی، م.، و امینی، م. (۱۳۸۶). بررسی مقایسه‌ای عوامل مؤثر برافت تحصیلی دانشجویان مشروط و ممتاز. *دوماهنامه علمی-پژوهشی دانشور رفتار دانشگاه شاهد*، ۱۴ (۲۴)، ۳۹-۵۲.
- حق‌دوست، ع.، انصاری، ر.، و چنگیز، ط. (۱۳۹۴). ارتباط ویژگی‌های فردی-اجتماعی دانشجویان علوم پزشکی کشور یا افت تحصیلی دانشجویان. *مجله گام‌های توسعه در آموزش پزشکی*، ۱۲ (۴)، ۵۷۰-۵۸۵.
- خزائی، م.، رضایی، م.، و خزائی، ص. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های فردی و تحصیلی دانشجویان پزشکی ناموفق در مقایسه با دانشجویان موفق. *مجله علمی سمنان دانشگاه علوم پزشکی*، ۹ (۲)، ۸۷-۹۲.
- عرفانی، ن. (۱۳۹۶). نقش واسطه‌ای انگیزش یادگیری در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس راهبردهای شناختی و فرا شناختی دانش‌آموزان. *مجله مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۱۴ (۲۶)، ۱۶۷-۱۹۸.
- عنبری، ز.، کوهستانی، ح.، و رضایی، ک. (۱۳۸۸). مقایسه دو گروه از دانشجویان از نظر رویکرد یادگیری و راهبردهای انگیزشی برای یادگیری در دانشگاه علوم پزشکی اراک. طرح پژوهشی سال ۱۳۸۸.

- فتی، ل.، آذری، ش.، برادران، ح.، و اطلسی، ر. (۱۳۹۲). مرور سیستماتیک بررسی علل افت تحصیلی دانشجویان پزشکی. *مجله گام‌های توسعه در آموزش پزشکی مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی*. ۱۰ (۲)، ۱۵۷-۱۵۰.
- قدم پور، ع.، رادمهر، پ.، و یوسف وند، ل. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش گروهی مبتنی بر نظریه امید اسنایدر بر میزان اشتیاق و سرسختی تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول. *مجله پژوهش‌های تربیتی*، ۱۴-۳۳، ۱.
- کوهی نصرآبادی، م.، و نوابی پور، م. (۱۳۹۰). *میزان مشروطی دانشجویان دانشگاه کاشان*. طرح پژوهشی معاونت طرح و توسعه، مدیریت برنامه‌ریزی و توسعه دانشگاه کاشان.
- کوهی نصرآبادی، م.، نوابی پور، م.، گنجی، م.، و صفوی، س. (۱۳۹۲). تبیین نقش عوامل سازمانی در افت تحصیلی دانشجویان و راهکارهای کنترل و کاهش آن (مطالعه موردی: دانشگاه کاشان). *مجله مدیریت فرهنگ‌سازمانی*، ۱۱ (۳)، ۱۶۱-۱۶۸.
- محمد پور، ا. (۱۳۸۹). *ضد روش منطق و طرح در روش‌شناسی کیفی ج ۱*. تهران: جامعه‌شناسان.
- هاشمی، س. ا.، و همتی، ا. (۱۳۸۷). مقایسه میزان به‌کارگیری راهبردهای یادگیری توسط دانشجویان موفق و ناموفق. *فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، ۳ (۲)، ۱۳۳-۱۴۶.

- Afzali, M. Afzali, A., & Delavar, A. (2013). Meta-Analysis of Theses about Academic Failure. *Journal of Educational Measurement*, 5(17), 23-44. [Persian]
- Anbari, Z., Kohestani, H., & Rezaei, K. (2009). The comparison between successful and unsuccessful students in terms of Learning approach and motivated strategies for Learning at Arak university of Medical Sciences. *Research pattern of the year2009*. <http://arakmu.ac.ir.cod10008> [Persian]
- Arcand, I. (2013). "I refuse to give up!" *A qualitative investigation of the conditions and experience undergone by students on academic probation who participated in academic companionship in a university context* (Doctoral dissertation, Université d'Ottawa/University of Ottawa). Retrieved from <https://www.ruor.uottawa.ca/bitstream/10393/23903/5/>.
- Arce, M. E., Crespo, B., & Miguez-Alvarez, C. (2015). Higher Education Drop-out in Spain--Particular Case of Universities in Galicia. *International Education Studies*, 8(5), 247-264.
- Artino, A. (2009). Think, feel, act: motivational and emotional influences on military students online academic success. *Journal comput High Educ*, 21, 146- 166.
- Astin, A. W. (1999). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Development*, 40(5): 518-528.
- Atay, S., Ruppert, J. J., Gülmez, N., Çirakoğlu, B., & Kılıç, H. (2017). Why Do Students Who Are Eligible to Enter University Fall into Academic Probation and What Possibilities Are There for Effective Interventions?. *Psychology*, 8(09), 1342-1354. Retrieved from http://file.scirp.org/pdf/PSYCH_2017071911062594
- Balduf, M. (2009). Underachievement among college students. *Journal of Advanced Academics*, 20 (2):274-294.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Motivation, personality, and development within embedded social contexts: An overview of self- determination theory. In R. M. Ryan (Ed.), *Oxford handbook of human motivation* (pp. 85-107). Oxford, UK: Oxford University Press

- Erfani, N. (2018). The Mediating Role of Learning Motivation in Predicting Academic Achievement Based on Cognitive and Metacognitive Strategies of Students, *Journal of Educational Psychology*, 14(26), 167-198. [Persian]
- Fata, L., Azari, Sh., Baradaran, H., & Atlasi, R. (2013). A Systematic Review of the Evaluation of Academic Decline in the Medical Students. *Strides in Development Medical Education*. 10 (2), 150-157. [Persian]
- Ghadampour, E., Radmehr, P., & Yousefvand, L. (2017). The effect of group training based on Snyder hope theory on the academic engagement and hardiness level among first grade high school female students. *Journal of Educational research*. 3 (33):1-14. [Persian]
- Haghdooost, A., Ansari, R., & Changiz, T. (2015). Relationship between Individual and Social Characteristics of Medical Students of Iran and Academic Failure: *journal of Strides in Development Medical Education*; 12(4), 570-585. [Persian]
- Hashemi, S. A., & Hemati, A (2008). The comparison of the use of learning strategies by successful and unsuccessful students. *Quarterly of new thoughts in educational sciences*. 3 (2). [Persian]
- Hussain, I., & Sultan, S. (2010). Analysis of procrastination among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1897-1904.
- Kağan, M., Çakır, O., İlhan, T., & Kandemir, M. (2010). The explanation of the academic procrastination behaviour of university students with perfectionism, obsessive-compulsive and five factor personality traits. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 2121-2125.
- Kelley, K. N. (1996). Causes, reactions, and consequences of academic probation: A theoretical model. *NACADA Journal*, 16(1), 28-34.
- Khan, Y. A., Ahamad, Z., & Kousar, S. (2013). Factors Influencing Academic Failure of University Students. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, 5(5), 79-84.
- Khazaei M, Rezaei M, Khazaei S. (2008). Survey of personal and educational characteristics in the unsuccessful medical students in comparison with the successful students. *Journal of Semnan University of medical sciences*, (2), 87-92. [Persian]
- Kohi Nasr Abadi, M. Navabipor, M. (2011). Students' probation level in Kashan University. Research project of deputy of planning and development, management of planning and development of kashan University. [Persian]
- Kohi Nasrabadi, M. Navabipor, M. Ganji, M. Safavi, S.M. (2013). The role of organisational factors on the students drop out and its reduction and control. (case study: Kashan university). *Organizational Culture Management*, 11 (3). [Persian]
- Michinov, N., Brunot, S., Le Bohec, O., Juhel, J., & Delaval, M. (2011). Procrastination, participation, and performance in online learning environments. *Computers & Education*, 56(1), 243-252.
- Mohammad pour, A. (2010). *Anti-method, logic and design in qualitative methodology*. Tehran: Sociologists Publications. [Persian]
- Moraru, M. (2014). The counseling educational role in the prevention of the school failure process. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 128, 332-336. available online at www.sciencedirect.com
- Renzulli, S. J. (2015). Using learning strategies to improve the academic performance of university students on academic probation. *The Journal of the National Academic Advising Association*, 35(1), 29-41.
- Roman, M. D. (2014). Students' Failure in Academic Environment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 114, 170-177.

- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological inquiry*, 13(4), 249-275.
- Stinebrickner, R., & Stinebrickner, T. (2014). Academic performance and college dropout: Using longitudinal expectations data to estimate a learning model. *Journal of Labor Economics*, 32(3), 601-644.
- Tamannaifar M, Niazi M, Amini M. (2007) Factors Influencing Students' Underachievement. *Daneshvar Raftar Journal*, 14(24), 35-52. [Persian]
- Tinto, V. (1987). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition*. University of Chicago Press, 5801 S. Ellis Avenue, Chicago, IL 60637. Available in <http://www.Eric.com>
- Tinto, V. (2012). Enhancing student success: Taking the classroom success seriously. *The International Journal of the First Year in Higher Education*, 3(1), 1-8.
- York, T. T., Gibson, C., & Rankin, S. (2015). Defining and Measuring Academic Success. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 20(5), 1-20.